

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ.

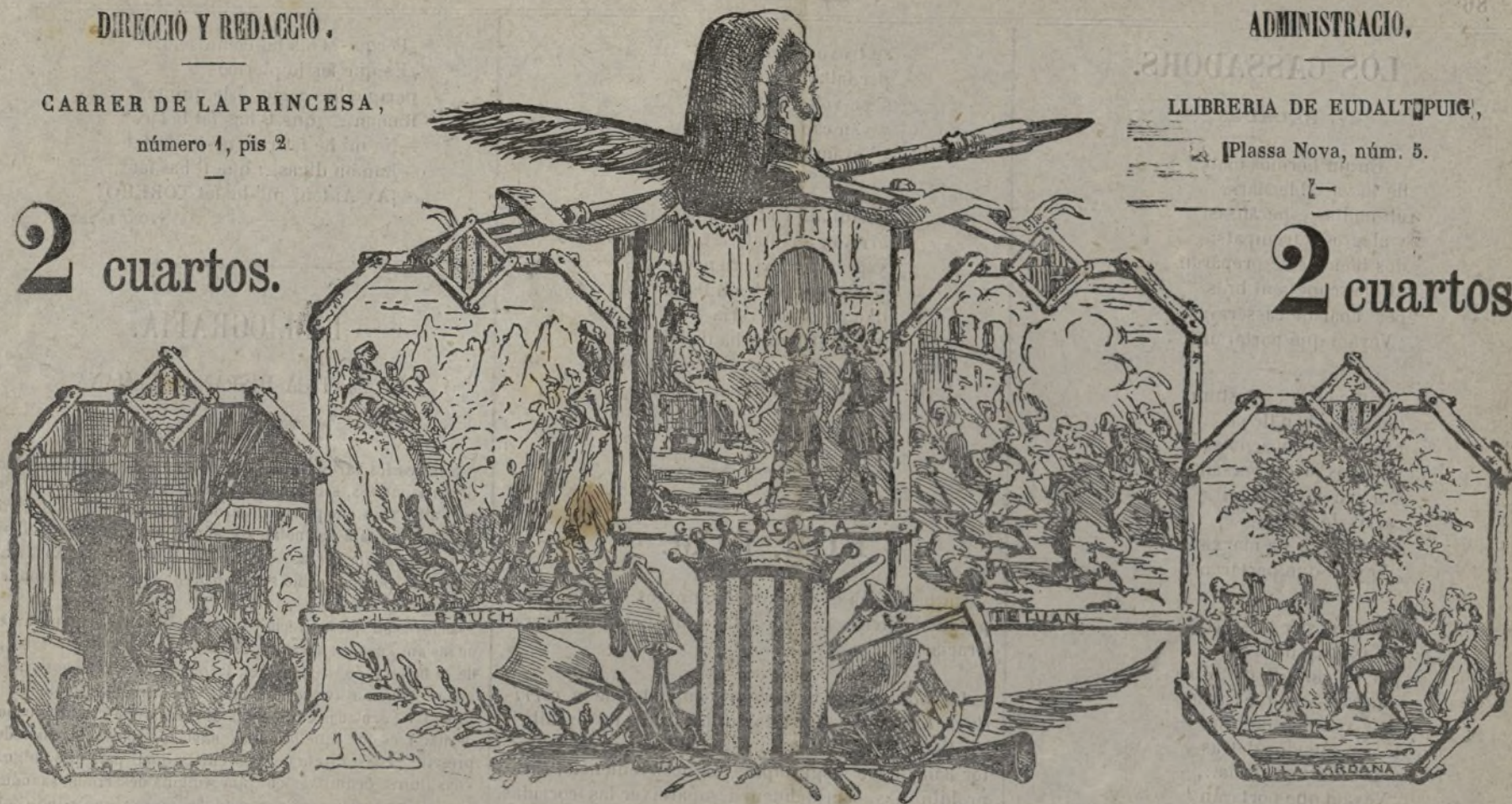
CARRER DE LA PRINCESA,
número 1, pis 2.

ADMINISTRACIÓ.

LLIBRERIA DE EUDALT PUIG,
[Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos.

ANUNCIS
A PREUS
EQUITATIUS.

LA BARRETINA.

LITERATURA,
CIENCIAS
Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Als Lectors.—*Catalunya y los catalans*, per Joan Cortada.—*Los cassadors*, per Gabriel Cencillo.—*Rum, Rum*, per F.—*Martiri*, per Antonet Serra.—*Bibliografia*, per Z. de V.—*La profetisa Ezequiel a Tiro (Traducció llatina)*, per Juan Sardá.—*Solució a la xaradeta del número passat*.—*Solució al gero-
glífich del número passat*.—*Xaradeta*, per Gabriel Cencillo.—*Gero-
glífich*.—*Folletí: Las Joyas de la Roser*, per Guadalupe Cortés Wighien.

ALS LECTORS.

Lo nostre estimat amich, lo llaurejat poeta català, don Francesch Ubach y Vinyeta, deixa de ser director de *la Barretina* y passa a augmentar lo crescut número de sos redactors. Eixa determinació no es filla de cap desavenencia. *La Barretina* dintre poch temps haurà de sostenir una llarga y forta polèmica sobre alguns punts històrics de importància reconeguda, en qual resolució s'hi podrà veurer, tal volta, interessada la reputació literaria del senyor Ubach. Y preveient eixa eventualitat ha cregut—y ha cregut molt be,—que la seva delicadesa no li permetia continuar sent director del nostre semmanari. Així *la Barretina* podra obrar—com ha obrat sempre,—ab complerta independència. Queda, donchs, com a director únic del periódich, lo seu fundador y propietari, don Anton Serra.

CATALUNYA Y LOS CATALANS (1).

¿Qu' es Catalunya? Qué som los catalans? ¿Quin paper representem en la familia dels espanyols? Moltas vegadas ens hem fet eixas preguntes y entre nosaltres mateixos nos las hem contestadas. Tal volta hauriam quedat satisfets ab aixó, si al veurners' un jorn y un altre jorn mal coneguts, mal jutjats y maltractats en periódichs y discursos; no s'haguessen ofés nostre amor a la patria y nostre amor propi. Per aixó mateix volem donchs contestar a eixas preguntes de manera que 'ns puguem sentir aqueixos que 'ns han jutjat sense coneixerns, ni escoltarnos, y sense més datos que algunas idees y opinions concebudas y formadas a priori y a las quals es forsa acomodar quant de nosaltres se diu.

No tractem de perdrens' en profunditats filosóficas y menos tractem de sondejar los abismes de la política: lo primer es impropio de un opuscul, «lo segon ens portaria a un terreno molt escabros y fácil de reliscar' hi, per més que sembli molt pla y segur a jutjar per la multitud d'homens que 's llansen a ell ab una confiança igual a la sua ignorancia» (1).

Volem parlar ab molta sensillésa a fi de que 'ns compregua tothom, puig no 'ns proposem lluir galas oratorias, ni intentem enlluernar ab bellesas de formas.

Tampoch tenim intenció de ofendrer ni ferir a ningú, perque no está en nostre caracter, ni volem tirar a perdre la bondat de la nostra causa, defentsant-la ab ira.

(1) Considerant oportuna la publicació d' eix important treball, devut a la ben tallada ploma de un excelent escriptor, ens prenem la llibertat de trasportarlo a la nostra llengua, esperant que son autor ens perdonara si la traducció no s'assembla de res al original.

N. de la R.

(1) La Redacció no está del tot conforme ab eixa consideració que se ha permès posar entre comas.

N. de la R.

E' preclara virtú vantar la patria, diu un poeta italiá, y té rahó; mes pera ferho no hi ha necessitat d'insultar a ningú: la alabansa de lo propi no des- cansa pas en lo despreci de lo agé. Es possible, enterament possible lo primer sense gens de lo segon. Dels fets explicats ab veritat y sencillesa naixen la alabansa y lo despreci respectius; lo lector compara y dona la una ó l'altre a qui reyalment ho mereix. Molt més lluny estém encara d'encendrer malas, passions despertar rencors y donar nova vida a animositats ja estingidas: tot aixó ó no conduiria a res ó faria mal. Som catalans y tenim a gloria 'l serho; de la mateixa manera que un francès s'enorgulleix de ser francès, y que un inglés no deixaria de ser inglés per tot lo del mon. Aixó al cap y al fi es amor a la patria, virtut de molt pés, y forsa motora pera los grans fets.

Més eix amor a la patria no suposa rabia ni enemistat a las terras que no son patria nostra: ni si- quiera indirectament se traslluirán en nostres escrits semblants passions.

Si pera sincerarnos hem de mentar agravis, no 'ls citarem com átais: será precis referirlos, mes de segur que ho farem sense *acrimonia* en la intenció, ni en lo llenguatje. L'amor a la patria no ha de fer naixer contra nosaltres ni un sol adversari, ni ha de donar ocasió a una sola queixa, y si per mal de la flaqueza humana arribem a faltar a la mes exquisita cautela, haurem pecat de ignorants, mes no de maliciosos.

Acabarem eixa introducció dient, que no 'ns hem proposat escriurer un llibre, sino redactar y ordenar uns apuntes, que beneficiats per qui sapia mes que nosaltres, tal volta puguem produir una obreta de algun mérit. Tant de bo que hi hagi qui 's dediqui a ferla pera gloria del hermós pais que 'ns conta entre sos fills!

JOAN CORTADA

(Se continuará.)

LOS CASSADORS.

BALADA.

En un hermós matí
de lo variable Mars,
ab moltes esperansas
y alegres y trempats;
dos homens se preparan
ab l'escopeta al bras
per' anar de cassera...
¿Veyam qué portaran?

En contra sa costum
demati s' han llevat,
puig no ix encar lo sol,
y 'ls dos ja conversant
sen van cap al carril,
carril de Sarriá,
y tot seguit ne marxan...
¿Veyam que portaran?

Ja van per los terrossos,
del cotxe j' ha baixa,
per un cantó y per altre
buscant van que cassar.
Ja 's veu una perdiu,
li van tots dos detrás
y procuran matarla...
¿Veyam que portaran?

La perdiu no l' han morta,
al dos se 'ls ha escapat...
Buscantne mes cassera
se van mes allunyant.
Ja trovan passarells
y no 'ls volen matar,
puig buscan pessas grossas...
¿Veyam que portaran?

Cansats de la fatiga,
de correr per lo camp,
de no trovar gran cosa
ab que descarregar;
ne buscan frondós arbre
y á ne 'l seu peu sentats,
se ménjan lo que duyan...
¿Veyam que portaran?

Quan de menjár acaban
tot lo que s' han portat,
sens' veurer que lo cel
no está com avans clar;
las escopetas prenen
y 's van mes internant,
per entre prats y boscos...
¿Veyam que portaran?

Lo sol que brillant n' era
ara s' es amagat,
lo cél qu' era claríssim
ara eufosquint se 'n vá;
y tot de negres nuvols
se va poblant l' espay
amenassant tempesta...
¿Veyam que portaran?

La pluja, al veurers l' sobre,
parats 'ls ha deixat;
avans de reparar'ho,
voldrian desfogars',
y deturars' voldrian
tirant un xich al blanch;
mes ho impedeix la pluja...
¿Veyam que portaran?

Veyent que ja 's fa fosc,
que creixen los ruixats
y que desde 'l matí

se trovan contrariats
per falta de cassera;
s' en volen entornar
y van cap al carril...
¿Veyam que portaran?

Mullats y ab molt coratje
arriuan á ciutat,
y per poca experiencia,
poch mestres y un temps mal;
d' aqueixa correria
que tant temps ha durat:
¿qu' es lo que tots dos portan?
¿que portan? *Son y fam.*
GABRIEL CENCILLO.

RUM, RUM.

Un periódich ens honra dirigintnos unas quantas
paraulas plenas de cortesia y d' amistat sincera.
Gracias.

La *Montaña de Montserrat* ocupantse de la *corrida de toros* demana á la autoritat que las prohibeixi. Estranyem que en un periódich dirigit per D. Victor Balaguer s' hagi impres tal inconveniencia. No es prohibintlas com dehuen desapareixer las corridas de toros: dehuen desapareixer, sí, quan los que son prou ignorants per' no compendrer que las plassas de toros son l' escarni de la civilisació; sapian que aquellas son incompatiblas ab aquesta. Prohibició!... ¿No 's recorda la *Montaña* de lo fruit prohibit?... Lo poble fora prou tossut pera mostrarse llavors partidari de lo que ara ridiculisa y cuasi anatematiza. Escrigui la *Montaña* contra 'ls toros y farà lo que déu, més no vulgui resoldrer eixa qüestió per medi de la restricció. Com s' estima més veurer deserts las plassas de toros ¿quan ho siguin? á consecuencia d' un' ordra governativa ó quan ho sigan á consecuencia de la instrucció popular? Nosaltres preferim lo segon y per eix motiu escribim contra 'ls toros, si bè no ho fem tant bè com l' assumpto 's mereix y nosaltres desitjariam.

Diu la *Montaña* que lo procés que poseeix l' historiador Don Joan Cortada, es lo de Don Joan Sala y Serrallonga. Nosaltres diem que es lo de Don Joan, de Serrallonga. Y ja no volem dir res més.—per ara,—sobre aqueix assumpto.

F.

MARTIRI.

—Estich trist, no sé 'l que 'm passa.
—Y donchs que t' passa Ramon?
—Res, qu' estich cansat del mon.
—N' estas cansat. —Un xich massa,
Perque só molt desgraciat...
¿Tu, mon dolor no comprens?
—Noy si no 'm dius lo que tens,
¿Com puch dir si dius veritat?
¿Potses se t' ha mort la dona?
¿Tal volta passas apuros
perque has perdut molts mils duros?
Home explicat enrahona.
¿Es que potses passar gana?...
¿No t' arriban 'ls cordills?
¿S' ha mort algun de tos fills,
ó un germá ó una germana?
¿Es que potses no vol plourer
en los camps que poseeixes?...
¿O es que á tas dolsas queixas
ta aymada no 's vol commourer?...
¿Será que la sort no t' pinta?...

¿Perque sents tal commoció?...
¿Es que fas lo ploricó
perque has caigut á la quinta?...
Ramon... ¿que t' has fet bolero?...
—No m' he fet res: m' hi desfet.
—Ramon digas... que t' has fet?...
— ¡Ay Anton! ¡m' he fet TORERO!

ANTONET SERRA.

BIBLIOGRAFIA.

GRAMATICA HISPANO-ALEMANA,

PER CASTROVERDE.

Mientras los partidaris del dia de ahir cuestionan sobre las lenguas mortas, sobre aquellas lenguas que ja no sirven para otra cosa que per recordarnos lo passat, que si Déu vol may mes tornará; es notable l' afició que 's va desarrollant avuy dia á favor de las lenguas vivas del Nort, eixas lenguas que podem dir'ho sens temor d' equivocarnos, son las lenguas del porvenir.

Mentrestant que la Grecia y la Roma ens presentan las ruinas de sas antiguas grandezas y 'ns conservan no mes que 'l recort de sa bellesa de llenguatge; l' Inglaterra y l' Alemania se ens presentan altivas com ningú, vestidas ab los habits de la ilustració, sentadas en lo triunfal carro de la civilisació moderna. Y es que aquellas duas naciones, son las naciones del present y cuasi direm del porvenir. Aquell país que vulguia constituirse definitivament, que vulguia desarrollarsa industria ja siga agrícola, ja siga manufacturera; que estudiá á la Inglaterra ó á la Alemania: aquell país que vulga posehir grans coneixements en literatura, que estudiá la literatura de las lenguas del Nort.

Lo teutonisme ha substituít al llatínisme: si Roma tingué un Virgilio y un Horatio, l' Alemania té un Goethe y un Schiller. Som entusiastas per la Germania, y aplaudim de tot cor, quants esforços se dirigeixin á la propagació de sa preciosa llengua.

Perque es indubtable que qui treballa per exténdrer l' idioma alemá, per exemple, contribueix en gran manera, á fer un bé á la societat en general y á la civilisació. Diem aixó, perque en las terras del Nort es ahont hi ha los verdaders pous de la ciencia y la sabiduría, perque allí es ahont naixen los verdaders genis, perque allí es ahont exten sas alas l' amor al estudi y á la ciencia. ¡Quants y quants homens que blasonan d' instruits trobariam en Espanya y en França, que comparats ab un alemany no mes que de mitjana instrucció, quedarian poch menos que desenganyats al veurers, reduhits cuasi estem per dir á la ignorancia y á la nulitat completa!...

Si se 'ns permetes la expressió, un poch gráfica, cuasi diriam que en Alemania hi ha la causa de la ciencia, en França los efectos de las causas que 's descubren en Alemania, y en Espanya los petits efectos dels notables efectos que 's trasllueixen en la patria de Lluís XI. Si volen beurer en la mateixa font, si desitjan apreciar la puresa de la invenció, si desitjen posehir grans coneixements en Fisica, en Química, en Literatura, en Ciencias polítiques y Morales; no estudiin á la França, que en aqueixa terra no hi trobaran mes que malas copias, pessimas traduccions y horribles plagis de la llengua de Goethe: estudiin la llengua alemana, aixis com los alemanys que han volgut saborejar las bellesas d' Espanya, han apres la llengua espanyola. En aixó 'ns guanyan, perque ells tenen exelentas traduccions de las obras dels nostres afamats Calderon y Lope de Vega, del nostre célebre Moratin y —en una paraula— dels principals clássichs de la nostra terra; mentres que nosaltres apenas contem ab duas malas traduccions del Faust—una d' ellas traducció indirecta, traducció duas vegadas bastardejada,—y ab unas quantas obras,—contadas,—que se sab que son de origen alemá perque las escobertas ho portan y per res mes.

Los grans poemas, las sublimes baladas del Nort, no 's coneixen aquí sino superficialment, es á dir: per la fama de ellas que s' ha estés per tots los confins. Los adelantos de aquella nació no 'ls sabem sino perque 'ls sentim á dir, no perque 'ls coneguem á fondo.

Sent tanta la importancia que atribuim y donem de bon grat á la llengua de la Alemania, no podem menos de donar l' enhorabona al *espanyol* senyor de Castroverde, que fent una gramática útil y recomendable ha fet alguna cosa en bé de la instrucció é il·lustració de que tant faltats estem en Espanya. ¿Ha estat acertat lo senyor de Castroverde, en lo plan baix lo qual ha desarrollat sa gramática? Nosaltres creyem que si: en ella no hi trobem amanerament, de manera que no la podem batejar ab lo método de Ollendorf pur, ni ab lo método teórich tampoch. Bo es que l' home exerciti y cultivi la memoria, mes tambe es bo que no s' avesi á ser una máquina,

que s'acostumi a pensar, que sapia donar rahó dels seus actes, que no prengui 'ls hàbits de obrar perquè sí. Bo es que 'l home cultivi sa intel·ligència y que pensi per lo tant, mes tambe es bo que cultivi la memòria a fi de poder recordar los coneixements que per medi del estudi, la observació, la atenció, la experimentació y lo raciocini vagi adquirint.

Lo senyor Castroverde ha comprés perfectament eixas asercions y per eix motiu ha deixat de seguir lo mètode de Ollendorf — lo mètode pràctic — y lo sistema antich — lo mètode purament teòric. La gramàtica alemanya que 'ns ocupa es feta per lo sistema teòric-pràctic. Cada lliçó conté los seus temes y lo seu vocabulari a fi de practicar la llengua y anar fent caudal de termes, requisit indispensable en tot idioma; mes tambe cada lliçó conté la seva part expositiva y detallada de la teoria baix la qual deu ferse la pràctica y baix la qual aqueixa té sa explicació.

La gramàtica consta de duas parts: l'anàlisis y la síntesis de la llengua, la analogia y la sintaxis, las parts considerades aisladament y lo tot considerat en conjunt. Son notables los grans coneixements filològics que són autor ha posat de relleu en las duas parts de la gramàtica, especialment en la analogia, en qual part s'ha estès en gran manera coneixent sens dubte que si s'té ben coneguda la analogia no s'fa tan difícil de conèixer la sintaxis: per fer un bon edifici lo primer es posar hi bons materials. Las declinacions han sigut fillas de un gran estudi y han merescut que lo senyor Castroverde dediqués bona cosa de lliçons a eixa part tant indispensable de la oració. També es digne d'elogi l'atenció y zel que ha desplegat en la exposició del verb, las preposicions y las conjuncions, aixis com en la classificació dels gèneros.

Lo nostre entusiasme per la llengua alemanya, la llengua de la filosofia, ens conduiria a fer l'anatomia de la gramàtica que tenim a la vista y que portem un poch estudiada: la criticaríam per l'anàlisis y per la abstracció y sols podem ocuparnos sintèticament y per la generalisació, dient qu' es bona, útil y recomendable, que honra a són autor y que 'ls que desitjin cultivar l'idioma de Shiller, farán bè de deixar y despreciar qualsevulla gramàtica que no siga la de Castroverde. Ens olvidavam de dir que acompanya al llibre un tomo de literatura propi pera los exercicis de la traducció, compost de trossos escullits dels principals sàbils alemanys. Estan posats en lo tomo, del fàcil al mes difícil, del menos al mes. Lo senyor Castroverde ha probat en eix tomo que tenia un bon criteri y un gran coneixement del classicisme alemà.

Z. de V.

LO PROFETA EZEQUIEL A TIRO.

(Traducció llatina.)

Oh superva ciutat que jaus dormida
Del mar en la ribera deleytosa,
Y rebs ab pler lo bes qu' esmortuïda
Vé a donarte l'onada joguilloza:

Oh Tiro, donchs l'imperi soberà
Que 'n temen tots los reys y las nacions,
Arriba fins als limits del Océa
Ahont portan tos estols los teus pendons:

Tu digueres arrogant y vanitosa:
«Ciutat perfeta só jo en hermosura,
Temuda per mon or, ciutat vistosa,
Y afalagada ab auras de ventura.»

Escolta, donchs, ma veu que 't vaticina
Ton terrible castich, y oracle cruel,
Ta infausta destrucció y ta ruina.
Que per mut testimoni tindrà 'l cel.

Ab los fatjs de Sanir tu 't fabricares
Tos baxells majestuosos y llaugers,
Tu 'ls alts cedros del Liban arrancares
Y 'ls donares a las naus per pals severs.

Albas de Basán per rems ne tenen
Ab que n'alsan del mar bullenta escuma,
Remadors que d'Arobad y Sidon venen
Pera servirne a ta grandesa suma.

La cantan, los marins, eixa grandesa,
Sentats de chiprea fusta en preciós banch,
Mentres sentint ton nom naturalesa,
Muda s'hi està per' escoltar llur cant.

L'Egipte t' doná 'ls llins pera teixirne
Velas que duessen tos llaugers baxells,
Y púrpura la Grecia per' construirne
Per las festas brillants, vermells mantells.

De Febilé 'ls constructors, las Adrassanas,
N' ompliren ab tas may venzudas proras,
Que pilots destres a nacions llunyanas
Ne guiaren per las onas lliscadoras.

Persia, Lidia y Egipte, a tu sotmesas,
Te donan per tribut valents soldats
Qu' en las lluytas feras ab sas prophesas,
Tos enemichs ne deixan aterrats.

Tas torras qu' entre 'ls nuvols blaus s' amagan,
Lluytadors de Fenicia las guarneixen:
Las fletxas y buirachs que al sol apagan
Fins la lluny de lo lluny ne resplandeixen.

Tota nació a ton nom, calla y t' adora
Després que d' ella a tu son or ne fuig:
Tota nació per ta amistat ne plora
Perque sens ta amistat, tem ton enuig.

Tota nació, ciutat, reyalme estrany,
Te dona son tribut de vasallatge:
La plata y ferro, junt ab plom y estany,
Rebs del Cartajinés com homenatge.

Te serveixen a tu, esclaus rebassuts
Que la Jonia y la Theflis te donaren:
D' Armenia 'ls cavallers ja may vensuts,
Cavalls de nobla rassa te 'n portaren.

L' alarb per l' arenós desert torrat,
Tas ricas, conduheix' mercaderias.
Cert del camí, y en son camell montat
Ne canta ab pler ton nom, tas alegrías.

La ciutat de Semíramis divina
Púrpura, jaspis y rubis te dona:
Tu com reyna ab sa seda safirina
Empolaynas y adornas ta persona.

D' Israel los fills ab tu ne tenen
Comers que es per tu sola profitós:

— 72 —

—Que sé jo!

—Bona l'hem feta, Magí...

En Melció 's posava trist, porque veyia trista a la pubilla y li anava darrera com un gos.

Aixis se 'ls sorprenia moltes voltas quietos com una posta de sol y tristos com una nit de hivern, ja tirant pedretas al riu y contemplant las rodones movibles que feya la aigua, ja assentats l'un al costat del altre escoltant las armonias que conté lo monótono suspirar del vent al travessar las pinedas.

Un dia en Mateu al tornar de vigilar a sos trevalladors, trová lo rector que feya son paseig de tarde.

—Te haig de donar un consell, digué aquet.

—A mi? contestá l'altre admirat.

—A tu. ¿Que pensas fer de la noya de 'n Parés que vas recullir?

—Que penso ferne, senyor rector? Lo que n'hi fet fins ara. Prometé que la cuidaria com a filla y per ara crech cumplirho. Mes en avant... no sé... es cosa que may m'ha acudit.

—Donchs per aixó mateix es necessari que hi penses y a aixó va lo meu avis. La Roser se fa gran, lo teu noy no 's queda xich... Me comprens?

—Ni poch ni molt!

—Van molt sols de seca en meca, recorren los boscos y 'salsaredas... la sanch may se torna aygua y lo diable no dorm.

—Pero senyor Rector... que diu are? Si ells dos, pobrets! son unas criaturas. Y además se creuen ser germans.

—Mes no ho son. No t'olvides Mateu de lo que diu la Escriptura: *Qui amat periculum* etcetra, que vol dir en catalá que la ocasió fa lo lladre y que no convé tenir la estopa penjada a la llar.

—Vaja, per mes que diga no 'n tinch cap resel ni cap por.

—Ja veus que jo ¿perque t'ho diria? Sols ho faig per ton bé.

—Oh! aixó sí.

—Donchs no vullas ser com aquells que tenint ulls y orelles no 'ls feyam servir pera res. Ma obligació era avisarte. La he complerta. Ara t' toca a tu.

—Be, be. Ja 'n parlaré ab la dona.

Y ni parlá en efecte.

La Marta al saberho se admirá y alarmá al mateix temps. Los dos

— 69 —

naixen, dirigit sols al benestar y satisfacció del objecte estimat, encara que sia en perjudici propi. Barreja singular de protecció y domini, de mando y condessendencias, de afany, goigs, sorpresas y patir.

Havia sentit y comprés lo amor de fill, nascut a la volta de la costum y de la gratitut; menos fort y menos generós; pero respectuós, intèns, lligat a tots los moments de la vida, primera necessitat del cor.

Los dos son amors verges que res demanan, que 's contentan ab lo plaer dels que 'n son lo objecte.

Comprenia igualment lo amor a Deu, passió sublime per quant mes se sent que no se explica, compliment vagorós de la afissió a lo desconegut, poetich consol del dupte, plena satisfacció de tots los afectes que pogan agitar la ànima.

Y tots los derivats de aquestas passions principals: la compasió, lo respecte, la condessendencia, la caritat, tots tenian son lloch y sa definició ben entesa en lo sensill y virtuós cor de la Pubilla.

Ab ells vivia, per ells obrava y ja may seguintlos deixá de saber lo que feya, ni s' trová en contradicció ab los consells que li donavan los que li volian bè y mereixian sa confiança.

Tot aixó ho feya com per instint sense examinarho, sense donarse 'n compte.

Mes un dia la paraula *estimar* acudí a sos llavis, fou pronunciada, y ferí a un mateix temps son cor y sas orelles.

—Que es estimar?

Mil voltas havia usat la paraula dirigintla a sos pares, a sas amigas, al mateix Melció, sense que li mogué la atenció.

En la font del mas den Busom, després de haber fet lo sacrifici de son gust a la sensibilitat de una colometa, torná a pronunciarla y li soná de un modo tant diferent que li causá assombro.

En un moment la paraula se li presentá ab una significació estranya y desconeguda. La repetí en veu baixa, se fixá en ella y involuntariament la repetí ab los llavis, preguntant que era alló que la admirava y perquè li causava admiració.

No era en realitat la paraula lo que la confonia, era la idea. Mes que la idea: era lo sentiment.

La Roser de noya passava a dona.

18 LAS JOYAS DE LA ROSER.

